

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-199/24 – 1

Zaak C-199/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

13 maart 2024

Verwijzende rechter:

Attunda tingsrätt (Zweden)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

1 maart 2024

Verzoekende partij:

ND

Verwerende partij:

Garrapatica AB

ATTUNDA TINGSRÄTT [OMISSIS]

[OMISSIS]

PARTIJEN

Verzoekende partij

ND

Verwerende partij

Garrapatica AB, [OMISSIS]

Stockholm

[OMISSIS]

ONDERWERP

Schadevergoeding [onder meer]; de vraag of het Hof moet worden verzocht om een prejudiciële beslissing

[OMISSIS]

De tingsrätten (rechter in eerste aanleg) stelt het volgende vast

BESCHIKKING

- 1 De rechter in eerste aanleg heeft krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie besloten om het Hof van Justitie te verzoeken om een prejudiciële beslissing. [OMISSIS]
- 2 De rechter in eerste aanleg oordeelt dat de behandeling van de zaak moet worden aangehouden in afwachting van de prejudiciële beslissing van het Hof.

[OMISSIS]

VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING

Het geding

Garrapatica AB beheert de Lexbase databank en publiceert de persoonsgegevens van de personen die bij strafprocedures betrokken zijn geweest. De Myndigheten för press, radio och tv (Zweedse pers- en omroepautoriteit) [thans Mediemyndigheten; het Zweedse media-agentschap] heeft voor Lexbase een zogenaamd *utgivningsbevis* (certificaat dat geen juridische belemmering bevat voor publicatie en grondwettelijke bescherming verleent; hierna: „publicatiecertificaat”) afgegeven. ND werd op 17 januari 2011 wegens een strafbaar feit veroordeeld en de desbetreffende veroordeling was tot februari 2024 op Lexbase gepubliceerd. De veroordeling is uit het openbaar strafregister geschrapt.

Het geding betreft de vraag of Garrapatica AB gehouden is schadevergoeding te betalen wegens schending van de algemene verordening gegevensbescherming van de Europese Unie [verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB 2016, L 119, blz. 1); hierna doorgaans: „AVG”] en andere regelgevende bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens. ND vordert dat de vennootschap wordt veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding van 300 000 SEK, vermeerderd met de daarover verschuldigde rente. Garrapatica AB heeft deze vordering betwist en stelt dat de AVG niet van toepassing is, aangezien Lexbase door een publicatiecertificaat wordt gedekt. De vennootschap erkent echter dat zij heeft

geweigerd om de persoonsgegevens van ND te verwijderen naar aanleiding van zijn verzoek voordat de persoonsgegevens werden verwijderd als onderdeel van de routinematige interne gegevensopruiming van de vennootschap. Garrapatica AB acht echter een schadevergoeding van 20 000 SEK redelijk.

Toepasselijke bepalingen

De yttrandefrihetsgrundlagen en de dataskyddslagen

De yttrandefrihetsgrundlag (1991:1469) [constitutionele wet (1991:1469) inzake de vrijheid van meningsuiting; hierna: „de wet inzake de vrijheid van meningsuiting”] is een van de zogenaamde *medigrundlagar* (constitutionele mediawetten) in Zweden en bevat bepalingen betreffende de grondwettelijke bescherming van onder meer radio- en televisieprogramma's en bepaalde websites. Het doel is de vrijheid van meningsuiting in dit verband te waarborgen. Volgens hoofdstuk 1, artikel 4, van de wet inzake de vrijheid van meningsuiting zijn de grondwettelijke bepalingen betreffende de doorgifte van programma's van toepassing op een bepaald soort databanken, indien voor de activiteit een publicatiecertificaat bestaat. In de onderhavige zaak is voor Lexbase een publicatiecertificaat afgegeven, wat betekent dat de databank grondwettelijke bescherming geniet.

Overeenkomstig hoofdstuk 1, afdeling 7, eerste alinea, van de lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) [wet (2018:218) houdende aanvullende bepalingen ten opzichte van de AVG van de Unie (hierna: „wet gegevensbescherming”)] is de AVG niet van toepassing wanneer dit in strijd zou zijn met de tryckfrihetsförfordningen (constitutionele wet inzake de persvrijheid; hierna: „wet op de persvrijheid”) of de wet inzake de vrijheid van meningsuiting. Krachtens de tweede alinea van deze bepaling zijn bepaalde artikelen van de AVG niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens voor onder meer journalistieke doeleinden.

Uit hoofdstuk 1, artikel 14, van de wet inzake de vrijheid van meningsuiting volgt dat geen enkel openbaar lichaam, behalve op grond van deze wet, kan optreden tegen een persoon die misbruik heeft gemaakt van de vrijheid van meningsuiting of heeft deelgenomen aan een dergelijk misbruik in een programma, of om die reden maatregelen tegen het programma kan nemen. Bovendien volgt uit hoofdstuk 1, artikel 11, van die wet dat het een openbaar lichaam niet is toegestaan de doorgifte, de publicatie of de verspreiding van een programma onder het publiek op grond van de inhoud ervan te verbieden of te belemmeren, tenzij deze maatregel door die wet wordt gesteund.

De schadevergoeding voor misbruik van de vrijheid van meningsuiting als gevolg van de inhoud van een programma kan – overeenkomstig hoofdstuk 9, artikel 1, van de wet inzake de vrijheid van meningsuiting – slechts gebaseerd zijn op het feit dat het programma waarop de vordering betrekking heeft, inbreuk maakt op de vrijheid van meningsuiting. De aanmerking van een persoon als iemand die

crimineel of laakbaar is of het anderszins verstrekken van informatie waardoor een persoon aan de minachting van anderen kan worden blootgesteld, vormt smaad en is een schending van de vrijheid van meningsuiting in de zin van hoofdstuk 5, artikel 1, van de wet op de vrijheid van meningsuiting en artikel 3 van hoofdstuk 7 van het besluit persvrijheid (1949:105). Het is echter niet strafbaar indien het, gelet op de omstandigheden, gerechtvaardigd was daarover informatie te verstrekken en de persoon die deze informatie heeft verstrekt, kan aantonen dat die informatie juist was of dat deze persoon redelijke gronden had om aan te nemen dat die informatie juist was.

Algemene verordening gegevensbescherming

Volgens artikel 10 van de AVG mogen persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten op grond van artikel 6, lid 1, alleen worden verwerkt onder toezicht van de overheid of indien de verwerking is toegestaan bij Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bieden. Omvattende registers van strafrechtelijke veroordelingen mogen alleen worden bijgehouden onder toezicht van de overheid.

Overeenkomstig artikel 17 van de AVG heeft de betrokkene het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke zonder onredelijke vertraging wissing van hem betreffende persoonsgegevens te verkrijgen, onder meer wanneer de persoonsgegevens niet langer nodig zijn voor de doeleinden waarvoor zij zijn verzameld of anderszins verwerkt.

Eenieder die materiële of immateriële schade heeft geleden ten gevolge van een inbreuk op de AVG, heeft krachtens artikel 82 van de AVG het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker schadevergoeding te ontvangen voor de geleden schade.

Krachtens artikel 85, lid 1, van de AVG brengen de lidstaten het recht op bescherming van persoonsgegevens overeenkomstig deze verordening wettelijk in overeenstemming met het recht op vrijheid van meningsuiting en van informatie, daaronder begrepen de verwerking voor journalistieke doeleinden en ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingsvormen. Overweging 153 bepaalt dat in de wetgeving van de lidstaten de regels betreffende de vrijheid van meningsuiting en van informatie, met inbegrip van journalistieke, academische, artistieke en/of literaire uitdrukkingsvormen, in overeenstemming moeten worden gebracht met het recht op bescherming van persoonsgegevens uit hoofde van deze verordening. Voorts wordt bepaald dat de lidstaten derhalve wettelijke maatregelen moeten treffen om de uitzonderingen en afwijkingen vast te stellen die nodig zijn om een evenwicht tussen die grondrechten tot stand te brengen.

Voor verwerking voor journalistieke doeleinden of ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingsvormen stellen de lidstaten, krachtens artikel 85, lid 2, van de AVG, verder uitzonderingen of afwijkingen vast van bepaalde

hoofdstukken van de verordening indien deze noodzakelijk zijn om het recht op bescherming van persoonsgegevens in overeenstemming te brengen met de vrijheid van meningsuiting en van informatie.

Noodzaak van een prejudiciële beslissing

Overeenkomstig artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie kan een nationale rechterlijke instantie het Hof van Justitie van de Europese Unie verzoeken om een prejudiciële beslissing. De mogelijkheid om een prejudiciële vraag te stellen veronderstelt dat een vraag over de uitlegging van het voor de zaak relevante Unierecht is gerezen en dat verduidelijking noodzakelijk is om dienaangaande te kunnen oordelen.

De onderhavige zaak betreft de verhouding tussen de vrijheid van meningsuiting en van informatie enerzijds en het recht op bescherming van persoonsgegevens anderzijds. De AVG laat de lidstaten op dit punt een zekere wetgevende discretionaire bevoegdheid. De Zweedse regels houden in dat de AVG niet van toepassing is en dat het recht op bescherming van persoonsgegevens onder de regels van de wet inzake de vrijheid van meningsuiting en de wet op de persvrijheid valt. De in hoofdstuk 1, artikel 20, van de wet inzake de vrijheid van meningsuiting opgenomen regels betreffende de verwerking van persoonsgegevens zijn niet van toepassing op persoonsgegevens zoals die in de onderhavige zaak aan de orde zijn. Het recht op bescherming van persoonsgegevens betreffende de verspreiding van persoonsgegevens zoals die in onderhavige zaak aan de orde zijn, wordt enkel gedekt door de strafrechtelijke aansprakelijkheid voor smaad en door de mogelijkheid om schadevergoeding te vorderen wegens smaad.

Met betrekking tot het evenwicht tussen de vrijheid van meningsuiting en het recht op bescherming van persoonsgegevens heeft het Hof bij de uitlegging van de gegevensbeschermingsrichtlijn (richtlijn 95/46/EG) [van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB 1995, L 281, blz. 31)] geoordeeld dat een juist evenwicht tussen deze rechten en belangen moet worden beoordeeld aan de hand van de bepalingen die op basis van de richtlijn in de nationale wetgeving zijn omgezet. Het is aan de verwijzende rechter om de nationale wetgeving richtlijnconform uit te leggen en te voorkomen dat deze uitlegging in strijd is met de door de [rechtsorde van de Unie] beschermde grondrechten of met de andere algemene beginselen van [het Unierecht], zoals onder meer het evenredigheidsbeginsel (zie arrest van het Hof, Bodil Lindqvist, C-101/01, punt 87).

Volgens de rechter in eerst aanleg is er ruimte voor uitlegging betreffende de vraag in hoeverre en voor welke doeleinden de AVG de lidstaten toestaat wettelijke maatregelen te nemen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens en welke vereisten de AVG stelt aan de op basis van deze

verordening vastgestelde nationale wetgeving. Aangezien het Unierecht voorrang heeft boven de nationale wetgeving, is een verduidelijking op dit punt noodzakelijk om hierover uitspraak te kunnen doen.

De AVG staat de lidstaten uitdrukkelijk toe te voorzien in uitzonderingen en afwijkingen voor de verwerking van persoonsgegevens voor onder meer journalistieke doeleinden. In de AVG wordt niet gedefinieerd wat journalistieke doeleinden inhouden. Het Hof heeft geoordeeld dat dit begrip ruim moet worden uitgelegd en dat activiteiten die de openbaarmaking aan het publiek van informatie, meningen of ideeën tot doel hebben, moeten worden geacht te zijn verricht voor journalistieke doeleinden, ongeacht het gebruikte medium voor de doorgifte (zie arrest van het Hof, Satakunnan Markkinapörssi Oy en Satamedia Oy, C-73/07, punt 61). Het Hof heeft voorts geoordeeld dat dit ook het geval is voor gegevens uit documenten die krachtens de nationale wetgeving openbaar zijn. Er is echter geen nadere verduidelijking of voor de verspreiding van informatie, meningen of ideeën onder het publiek ook een bepaalde vorm van bewerking of verwerking is vereist betreffende hetgeen aan het publiek openbaar wordt gemaakt.

De rechter in eerste aanleg oordeelt dat het niet duidelijk is hoe de AVG in dit verband moet worden uitgelegd. Derhalve dient het Hof te worden verzocht om een prejudiciële beslissing.

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Het Hof wordt verzocht de volgende prejudiciële vragen te beantwoorden:

1. Kunnen de lidstaten op grond van artikel 85, lid 1, van de AVG, naast de wettelijke maatregelen die zij moeten treffen op grond van artikel 85, lid 2, van die verordening, dergelijke maatregelen treffen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens voor andere doeleinden dan journalistieke doeleinden of ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingvormen?
2. Indien de vorige vraag bevestigend wordt beantwoord: kan het recht op bescherming van persoonsgegevens op grond van artikel 85, lid 1, van de AVG overeenkomstig die verordening op zodanige wijze in overeenstemming worden gebracht met de vrijheid van meningsuiting en van informatie dat het enige rechtsmiddel dat beschikbaar is voor een persoon wiens persoonsgegevens worden verwerkt door strafrechtelijke veroordelingen die hem betreffen tegen betaling beschikbaar te stellen aan het publiek via het internet, het initiëren van een strafrechtelijke procedure wegens smaad of het vorderen van schadevergoeding wegens smaad is?
3. Indien de eerste of de tweede vraag ontkennend wordt beantwoord: kan de activiteit waarbij strafrechtelijke veroordelingen tegen betaling

als openbare documenten beschikbaar worden gesteld aan het publiek via het internet zonder dat deze op enigerlei wijze worden verwerkt of bewerkt, worden aangemerkt als een verwerking van persoonsgegevens die plaatsvindt voor de doeleinden die zijn uiteengezet in artikel 85, lid 2, van de AVG?

WERKDOCUMENT